

בני ברית ישראל

מועצה אזורית דרום

יו"ר מועצה: אבי ארז
ereza100@gmail.com

עורך: יוסי רזי
razyf@013net.net

עלון מספר 33

לשכת בנימין דה רוטשילד

לשכת נתיבי השלום

לשכת הנשיא ויצמן

לשכת ראשונים

לשכת המדע רחובות

שבט תשפ"ג

העלון הדיגיטלי

פברואר 2023

תוכן עניינים

דבר העורך – יוסי רזי

דבר יו"ר המועצה – אבי ארז

מה קורה בלשכת בנימין דה רוטשילד – ד"ר הדס הכהן
ישראלים ביפן: אלימות, פשע, חוק ומשפט – ד"ר יואב גל

מה יהיה? מבט אל העתיד – ד"ר יאיר שרן

ביוגרפיה של רחוב- משפחת אייזנר- צבי תדמור

אגודת חובבי המוסיקה רחובות- צבי תדמור

היה הייתה עברית – רות קלי

חלון לעלון

יוסי רזי

ימים לא פשוטים עוברים עלינו. זאת האמת. הכול מתחדד, יותר מאשר אי פעם.

התחושה היא של רוכסן שנסגר בעבר, התהדק ושמר על הגוף והנה עכשיו הוא הולך ונפתח, חורץ הצידה את שני צידי הבגד. ועם ההתקדמות שלו כלפי מטה הוא מגיע לעוד ועוד חוליות שנסגרו כבר מזמן, שהתאחדו מזה עשרות שנים.

כך לפתע אנחנו – בני דור הקמת המדינה, הבייבי בומרס, הילדים המבטיחים של העולים והמעפילים, הלוחמים במלחמת השחרור – מתבוננים על המקום האהוב עלינו, הכה שייך לנו ואנחנו ששייכים אליו ושואלים עצמנו – האם זה מה שאנו רוצים? האם כך אנו מעוניינים שתיראה המדינה, שכך ימשיכו ילדינו ונכדינו לחיות ולהתקיים בה, ולא בשום מקום אחר.

וברור שיהיו לכך שתי תשובות, מקוטבות, ימנית או שמאלית, יהודית או ישראלית, ליברלית או שמרנית (אלו הגדרות שנתקבעו במשך הזמן). ישנם כאלה שיגידו שהדגלים שמתנופפים ברחבי הארץ בעצם ימים אלה הם הדגלים היפים ביותר שראו אי פעם, יותר מאשר בכל יום עצמאות, ויש כאלה שיגיבו בדחייה, יכרכו אותם במסע של עימות כלפי השלטון, עיוות של רצון העם.

אלה ואלה, טוב שיבטאו עצמם, לא ישבו על הגדר, יעבירו הלך רוחם לחבריהם, לצאצאיהם, כל אחד לפי אמונתו, כי על ימים אלה ידובר הרבה, עוד שנים רבות.

ורק שהרוכסן של כו-לנו יעלה וייסגר מחדש. לתמיד.

דבר יו"ר המועצה

שלום חברים

ימים סוערים עוברים על מדינת ישראל. מבפנים, מחלוקות פוליטיות שמפלגות את הציבור על כל גווניו, ומבחוץ אימים ביטחוניים בכל החזיתות. הרוחות הרעות מגיעות גם אלינו, אבל אנחנו ממשיכים לפעול ברוח הערכים של בני ברית: אחדות העם, אהבת הזולת נתינה ועזרה הדדית.

החודש חגגנו את ט"ו בשבט. מועצה אזורית דרום בשיתוף קק"ל, ארגנו אירוע נטיעות לכל חברי הלשכות במועצה.

האירוע השמח נערך ביער בן שמן ולווה בשירי ט"ו בשבט ושירי טבע. אנשי קק"ל חילקו לנוטעים שתילים של עצי אורן וברושים, ואלה ניטעו בעליצות באדמת היער. אל האירוע הצטרפה קבוצה של מתמודדי נפש מקהילת 'מרפא לנפש' מראשון לציון. הקבוצה אורגנה ע"י נשיאת לשכת "בנימין דה רוטשילד" – הדס הכהן, ולוותה ע"י צוות מדריכות. חברי הקבוצה הצטרפו בשמחה לנטיעת העצים. כתבה מפורטת וצילומים – בהמשך.

חברי "לשכת ראשונים" חגגו החודש טקס קבלה לארגון בני ברית. הטקס נוהל כהלכתו ע"י רינה בר-אור. החבר המקבל היה נשיא בני ברית ישראל, דניאל גרץ. הטקס החל בקבלת החברים והתחייבותם ללשכה ולארגון. לאחר מכן מינוי נשיא הלשכה שבתאי גרציאני. ובסיום, מינוי הנהלת הלשכה. נשיא בני ברית מסר לנשיא הלשכה את מגילת יסוד לשכת ראשונים. לאחר טקס הקבלה, נערך טקס הדלקת המנורה, וכל חברי הלשכה התכבדו בהדלקת נרות המנורה שמסמלים את ערכי

הארגון. אני תקווה שבעתיד הלא רחוק נערך טקס קבלה ללשכה נוספת שמתגבשת בעיר.

בברכה

אבי ארז

מה-הקורה בלשכת הנשים בנימין דה רוטשילד ראשון לציון

ד"ר הדס הכהן

לשכת הנשים "בנימין דה רוטשילד" ממשיכה בפעילות למען הקהילה והחינוך בראשל"צ

לכבוד יום הזיכרון לקורבנות האלימות כלפי נשים לשנת 2022, נשות לשכת הנשים "בנימין

דה רוטשילד" התארגנו להפקת סרטון הסברה. כל מי שלקחה חלק שלחה תמונה ומסר, ואת העיבוד הגרפי והעריכה המוזיקאלית והדיגיטלית של הסרטון בצעה הנשיאה ד"ר הדס הכהן.

הסרטון פותח בכתבות שפורסמו בעיתונות הארצית על מקרי רצח שונים שקרו במהלך 2022

ולאחריהן תמונותיהן של הנרצחות ומיד אחר כך מופיעות נשות הלשכה עם מסר אישי ובסוף אף מונגש מידע לקבלת סיוע.

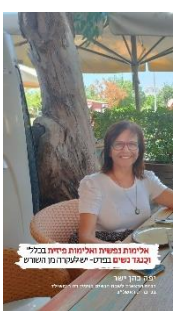
הסרטון פורסם במקומון 106 המפרסם באזור ראשל"צ רחובות והסביבה ובאתר ודף הפייסבוק של בני ברית ישראל.

נמסר מדוברת הנשיא דגנית ננטל כי הסרטון הגיע למנהלות בתי ספר בצפון והן עשו בו שימוש לציון היום הזה וכהסברה בקרב תלמידי בית ספר.

לשכת נשים בנימין דה רוטשילד בני ברית ראשון לציון מוקירה ומברכת את מר דניאל גרץ נשיא בני ברית ישראל על השתתפותו בטקס הזיכרון הבינלאומי לקורבנות האלימות כלפי נשים שהתקיים ביום חמישי 2.2.2023 19:00 ושודר בדף הפייסבוק של בני ברית ישראל ובדף הפייסבוק כל הנשים - unite All women וב-70 מדינות.

תודתנו והערכתנו גם לדוברת ויועצת הנשיא לענייני תקשורת, דגנית ננטל על שיתופי פעולה ופועלה לתפארת ארגון בני ברית ישראל. תודה והערכה לחברה נילי קינג רכזת ה- social media בארגון בני ברית ישראל על העלאת הסרטון ליוטיוב ולאתר בני ברית (לסרטון הקליקו כאן: YouTube - 2023 02 02 at 09 23 49 - WhatsApp Video)

מצורפים המסרים של חברות הלשכה המשתתפות בסרטון ההסברה נגד אלימות כלפי נשים:

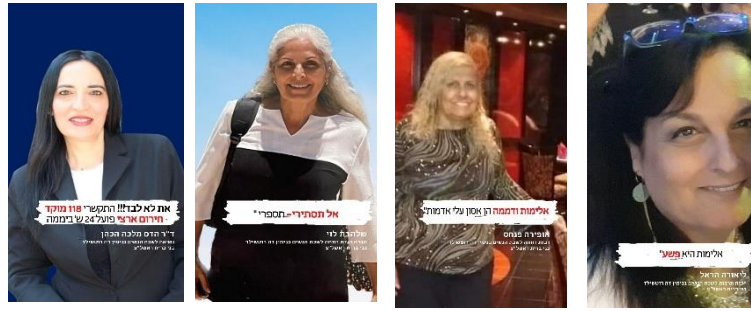
גם נאמי יתר ערבות ומדורגל
יחד נמסר את החומשה
עידן ויקלה ואוננו
עמנו מנסה קולנו נשים בעירודו ויהיה
בביתנוהחיים

מודעת רבמשה והסברה
ונשתי קלאלימות
דרגית ונתנה
התנהגות ממשלתית גבוהה ונשי
בביתנוהחיים

אנחות ידי לרצח נשים ונערות
רצח אברהם ונרעה
לרצח נשים ונערות ונרעה
בביתנוהחיים

אלימות נשית ואלימות פיזית בבית
נמסר נשים בנשי-אישלרודנו וארטי
בביתנוהחיים

יום שמי אינו הפקר
יהודית לון
פועלת למען נשים ונערות
בביתנוהחיים

מסיבת ראש חודש שבט לנשות קהילת קריית גנים ראש"צ.

כמדי חודש גם בחודש שבט נשיאת הלשכה והחברות ארגנו סעודת מצווה ולימוד בסימן החודש.

על ארגון האירוע ומינוי מארחות החודש אמונה סגנית הנשיאה ד"ר איריס הכהן. על תוכן הפעלה ולימוד החודש אמונה הנשיאה ד"ר הדס הכהן.

הפעם הנשיאה בחרה לעסוק בלימוד מעלת ארץ ישראל וקדושתה ואת ההלכה על שמירת הבריאה והצמחייה מספרו של הרב רן ישראלי, רב קהילת שכונת שקמה ראש"צ. הרב הביא בספרו הלכה מ-'שבט מוסר' לרבי אליהו הכהן. כתב הרב אליהו הכהן- הוי זהיר מלהזיק לשום בריה בעולמינו (מלבד המזיקים שהתירו רבותינו) ואין לעקור שום עשב שלא לצורך רפואה או אכילה וכו'. כי לכל עשב יש מלאך הממונה עליו ונמצא כי מסיר מ-ממשלתו עוד בטרם שאדם יצטרך לו.

על אותם דברי הלכה גם מפורסמים דבריו של רבי נחמן ואותם תמצתה והלחינה לשיר 'שירת העשבים' בדיוק מופלא המשוררת נעמי שמר.

נשות לשכת בנימין דה רוטשילד השתתפו בטקס הוקרה למתנדבים ומתנדבות בעיר שהפיקה עיריית ראש"צ בשיתוף אגף ההתנדבות

המדובר בטקס שעיריית ראשון לציון מפיקה כהוקרה על פועלם של ארגונים ומתנדבי ומתנדבות העיר למען הקהילה לאורך השנה.

האירוע התקיים במתחם האירועים 'לאגו' ראש"צ והחל באירוח קולינרי חגיגי. את הטקס כיבדו ראש העיר רז קינסטליך וחברי מועצה ובכללם הנשיאה המכהנת כמשנה לרה"ע ראשון לציון- ד"ר הדס הכהן. האירוע נחתם במופע סטנדאפ של ישראל קטורזה וחלוקת שי מעיריית ראש"צ למשתתפים/ות.

לכבוד ט"ו בשבט נשיאת הלשכה לקחה חלק ביוזמת ארגון אירוע נטיעות ביער בן שמן עם קק"ל ואירוח מתמודדי נפש מקהילת 'מרפא לנפש' ראשל"צ

בסימן ט"ו בשבט לשכות "ראשונים" ו"בנימין דה רוטשילד" "ויצמן" וה"מדע" עם נשיא בני ברית ישראל דניאל גרץ ומתמודדי נפש מראשל"צ וצוות מדריכות 'קהילה תומכת ראשונים' - מרפא לנפש' יצאו יחד לאירוע נטיעות ביער בן שמן בחסות קק"ל.

אירוע הנטיעות הופק על ידי דודו אשכנזי מנהל מחלקת התנדבות וצרכים מיוחדים בקק"ל ובסיוע סגן נשיא בני ברית ויו"ר מועצה אזורית דרום אבי ארז ויו"ר ועדת קיימות לשכת "ראשונים" ראשל"צ אבי מלינסקי.

על אירוח 'קהילה תומכת ראשונים' - מרפא לנפש' היתה אמונה, ד"ר הדס מלכה הכהן נשיאת לשכת בנימין דה רוטשילד. לאחר הנטיעות מדריך קק"ל הנעים בנגינה ושירי ארץ זבת חלב ודבש וחולקו מארזי דבש חרובים. לאחר מכן המשתתפים ערכו פינג'ניק משותף. האירוע נחתם בסיור באתר מונגש של קק"ל. אתר טבע המכונה "חניון העיוורים" ומונגש במסלול מעגלי ובשלטי מידע על הצמחייה גם בכתב ברייל.

בתום האירוע קהילה תומכת ראשונים והצוות שלחו מילות תודה, הערכה ושביעות רצון מהאירוע.

"תודה מעומק ליבנו על כל ההשקעה היום ועל כל הנכונות הרצון התמיכה והסיוע שהשקעתם בנו. והיה לנו כייף אדיר, נהנינו מכל רגע ולא רצינו לחזור תודה שהפכתם את היום הזה ליום מאושר".

**בסימן טוב ומזל טוב קודשה לשכה חדשה בארגון בני ברית בראשל"צ -
לשכת ראשונים. הנשיאה ונציגות**

נשות לשכת בנימין דה רוטשילד מאחלות לנשיא שבי (שבתאי) גראציני ולחברים והחברות הצלחה רבה

ישראלים ביפן: אלימות, פשע, חוק ומשפט

ד"ר יואב גל

פרק 10: מוסר, חטא וכבוד

מאז שם אבא את ילדיו הצעירים והחדשים מול עץ מחמדים ואמר להם כך: רואים את העץ הנחמד הזה ואת הפירות המקסימים שעליו? אז זהו... לא בשבילכם... דרך ההוראות המוזרות לאברהם לגרש את בנו הבכור למות במדבר ולשחוט את בנו השני, שלא להזכיר את ההוראה המוזרה עוד יותר לחתוך לעצמו... ובהמשך גם 'לא תרצח' אבל גם 'הקם להורגך השכם להורגו', להוסיף גם 'לא תנאף' אבל זה לא מפריע לנו לשיר עד עצם היום הזה 'דוד מלך ישראל... 'לא תגנוב' אבל אין איסור של ממש על שוחד... ובקיצור? ספר הספרים שלנו הוא בהחלט מערכת מוסרית ערכית מעניינת למדי. בהתאם, גם גישת המוסר שלנו נשענת בעיקרה על האיסור לחטוא והאיסור להפר את כללי התנהגות ראויים. ראויים בעיני מי? תלוי כמובן בנסיבות, בתקופה, ובזהותו של בעל הכוח הקובע. אבל היפנים, שכלל לא היו מודעים לשיעור הציוויים המוסריים של תרבותנו העתיקה, קיבלו על עצמם מערך שונה לגמרי של כללי התנהגות חברתית. ביפן 'חטא' הוא ערך שולי, והגורם בעל המשמעות החברתית הגדולה ביותר הוא ערך הכבוד.

רק שאין הכוונה ב'כבד את אביך ואת אמך'... אלא בקוד התנהגות מורכב שהחל להתגבש לפני כ-1,200 שנה ועיצב את 'דרכו של הלוחם' [武士道 bushido] עלי אדמות. כללים המחייבים לא רק את דרישות האבירות מגבר צעיר, חסון ונושא חרבות, אלא את כל רובדי החברה גברים ונשים. יפן היא ככל הנראה התרבות האנושית היחידה שהתפתחה ללא גלות, כיבוש, פלישות ובהומוגניות גזעית. להוציא כמובן שליטה חלקית אמריקאית לשנים ספורות בתום מלחמת העולם ה-2. כך התאפשר ליפנים להקדיש זמן רב לפיתוח מסורות נמשכות ועידון מתמשך של סמלים והתנהגויות. במשך הזמן התאפשר גם ייבוא תרבותי סלקטיבי מסין של מערכות של רעיונות 'מתאימים בלבד' ושאינם פוגעים במבנה החברתי ובסמכויות השלטון. הנשים היו כוח מוביל בספרות ובשלטון לאורך תקופות לא זניחות, כולל אפילו ישיבה על כס הקיסרות. חילופי הקיסרים התנהלו בדרך כלל ללא אלימות והכוח השלטוני היה ממוקד במספר מצומצם של אוליגרכים כאשר הסכמה היא ערך עליון כדרך חיים.

על רקע זה היה המושג 'קוד ההתנהגות' בעל השפעה ניכרת על המציאות הנתפסת ועל כל אורחות החיים. הסולם הערכי של החברה היפנית היה בנוי ללא התייחסות לחטא מהסוג העברי והשוואה זריזה לעשרת הדיברות תגלה גם היא הבדלים מהותיים בגישה. מושג 'הכבוד' היפני מורכב ממספר מרכיבי יסוד שכולם יחדיו מביאים לידי ביטוי את ההתנהגות הראויה. קודם לכול ניצבת בראש הסולם היפני הנאמנות [尽忠 Jinchū], לאחר מכן, לפי סדר החשיבות, יבואו הערכים הנוספים הבאים: אומץ [勇 Yū], כבוד במושגים של תהילה, הצטיינות, יוקרה, מוניטין [名誉 Meiyo], מוסר, צדקה, צדק ומשמעות [義 Gi], חסד, התחשבות, חמלה, אנושיות, צדקה, ולהיות אנושי [仁 Jin], הכרת תודה ונימוסים [礼 Rei], ולבסוף: אמת, קשר למציאות, כנות, יושר ויושרה [誠 Makoto].

בדיוק מתוך סולם ערכים זה יש לנסות להבין גם את צמיחתם של ארגוני פשע, המכונים באופן פופולארי יאקוזה. שם הנגזר מקלפי משחק קלפים דמוי בלק-ג'ק ובו צירוף מס' 8 [Ya], מס' 9 [Ku] ומס' 3 [Za], הנחשבים לצירוף הגרוע ביותר. שמם הרשמי הוא גוקודו שמשמעו: רשע ומרושע, לא מוסרי, נבל, פשע מאורגן, עולם תחתון [極道] או בוריוקודן שמשמעו 'קבוצה אלימה' [暴力団], אבל מעניין שחברי הארגונים מכנים עצמם נינקיו דנטאי [仁侠団体] שמשמעו 'ארגון אבירי'. מחד, הארגונים האלו ידועים לשמצה בשל קודי ההתנהגות האלימה שלהם ומאידך הם תופסים מקום משמעותי בעולם הקולנוע היפני כגיבורי תרבות ואפילו

מועדוני מעריצים. בארגונים האלו חברים עשרות אלפי חברים, תלוי בשנת האומדן, ואלו ארגונים פתוחים וגלויים, כולל כרטיסי ביקור ומשרדים. כתוצאה מהשילוב המוזר של ארגוני פשע בעלי מנהגי האבירות הללו, יפן עומדת באחד המקומות הנמוכים בעולם מבחינת הפשע ברחובות. מעשים כגון שוד אלים, אונס ורצח של אזרחים 'מהשורה' נדירים מאוד ביפן. טוקיו, למרות גודלה העצום וצפיפות האוכלוסין בה, היא הבטוחה מבין הערים הגדולות בעולם. כל אדם, גבר או אישה, יכול להלך ברחובותיה בבטחה, בכל שעה, בכל אזור, ואיש לא ייטפל אליו, וודאי שלא ישדוד אותו או יטריד מינית.

תחילתם של ארגונים אלו בשליש האחרון של המאה ה-19 עם הרפורמות הגדולות שביטלו בין השאר את המעמדות החברתיים ביפן. עד לתקופה של לפני כ-30 שנה בערך הם נזהרו מאוד בתחומי העיסוק שלהם ושגבר 'הלחץ העסקי' החלו לגלוש לתחומי פשע בינלאומי וכתוצאה מכך גם קיבלו יחס שלטוני הולך ומחריף עד לחקיקת חוקים מיוחדים לפני כעשר שנים שהגבילו מאוד את כוחם ואת מספר חבריהם. בממד היסטורי הם ראו את עצמם כממשיכי המסורת הסמוראית עם ערכי כבוד מחייבים וכארגונים לטובת הציבור, עד כמה שישמע הדבר מוזר. היפני הממוצע, שומר החוק והמקפיד על אורח חיים 'מסודר', כמעט ולא נתקל בארגונים אלו מצדם האפל. הם גם לא היו מצליחים לשמור על מעמדם בחברה היפנית ללא קוד אתי ברור ומוקפד. קוד ששמר על האוכלוסייה הנורמטיבית וכלליו הם: אל תגנוב, אל תשדוד, איסור על תקיפה מינית, איסור על שימוש ומכירה של סמים, ואיסור על התנהגות בלתי אנושית. אבל לעומת זאת, אין מניעה לעסוק ב: סחיטה, הימורים ומאחר יותר זנות, הונאה, גביית דמי חסות, וכיום בכל זאת גם סמים. כלומר, אם היית מספיק טיפש ועשית משהו כה גרוע שאתה ניתן לסחיטה? מגיע לך את היאקוזה כעונש. הם ראו את עצמם כמי שמטילים על העבריינים עונש 'חברתי' והופכים את החברה למקום טוב יותר.

המקור: ויקיפדיה

בתחילת דרכם של הארגונים האלו הם שאבו את כוחם מהמעמדות החברתיים הנמוכים ביותר בטוקיו. עם התארגנותם הם החלו למלא תפקידים מנהליים בתחום המסחר, כגון הקצאת מקום לדוכנים והגנה על הפעילות העסקית. במהלך הפסטיבלים הקימו דוכנים בסביבות המקדשים,

וחלקם עסקו **באבטחה**. התפשטות התופעה הביאה בסופו של דבר את **הממשלה** להכיר בארגונים אלה, והעניקה לראשיהם **שמות משפחה**. הימורים לא היו חוקיים ביפן, אבל בתי הימורים רבים קמו בכל זאת בפינות שונות בכל רחבי המדינה. בנוסף הם עסקו גם **בהלוואה בריבית**. במשך השנים הלך והתפתח מבנה ארגוני מורכב, טקסים ומנהגים, אבל באופן כללי נשמרה די בקפדנות ההימנעות מכל פגיעה באוכלוסייה הנורמטיבית. למעשה, חברי היאקוזה אף פועלים למיגור הפשעים הקטנים באזוריהם, וכנופיות הרחוב מעדיפות להימנע מאזורים אלה. עד העבר הלא רחוק, ובמידה מסוימת הדברים נכונים גם כיום, פעלו היאקוזה כמשטרה פרטית שסילקה גורמים אלימים מאזורי השפעתם.

מיד אחרי מלחמת העולם ה-2 תחומי פעילותם כללו תיווך כלכלי, אספקה לצבא האמריקאי וסחר בשוק השחור. הם אפילו הקימו צבא פרטי, שלחם בכנופיות של סינים וקוריאנים שניסו לשלוט ברחובותיה של יפן. משטרת יפן, שהייתה אז חלשה, סיפקה נשק לאנשי היאקוזה כדי שיעשו את מלאכתה. עם זאת, הארגונים לא הצליחו לשוב ולצבור את הכוח שהיה בידיהם ערב המלחמה. חלקם בפרשת השוחד של חברת "לוקהיד" האמריקאית בסוף שנות ה-70 קומם נגדם את דעת הקהל, ומאז הולכת מעורבותם הפוליטית ודועכת. הדבר אינו מונע מאנשי היאקוזה מלטפח קשרים עם ממלאי תפקידים בכירים ביותר בפוליטיקה ובכלכלה היפנית.

בסוף שנות ה-50, לאחר שהייתה מותרת משך מאות שנים, נאסרה הזנות ביפן. איסור הזנות והגבלת ההימורים באותה תקופה, סיפקו ליאקוזה שני מקורות הכנסה בלתי חוקיים חשובים אך הם לא משכו ידם גם מגביית דמי-חסות מעסקים באזורי השעשועים. היחס לסמים שונה בכל ארגון וארגון וישנם כאלה האוסרים באופן חמור מסחר ושימוש. בצד כל אלה 'מלבינים' ארגונים אלה כספים בעסקים חוקיים. כאשר כל פעילות הפשע הזאת מתנהלת בכפוף לקוד אתי ולכללי התנהגות של כבוד, מתקבל תמהיל יפני טיפוסי: ארגוני פשע אלימים מאוד, אבל שלא פוגעים באוכלוסייה הנורמטיבית ואף זוכים לעצימת עין חלקית וחצי רשמית מהמשטרה, ארגונים המסייעים בשעת צרה אך אינו למי שנופל ברשתם.

בין היאקוזה ומשטרת יפן היה קיים הסכם לא-כתוב לפיו מותר להם לסייע בעת משבר, אך מבלי לפרסם עצמם. למשל, לאחר **רעידת האדמה בקובה ב-1995**, החלו חברי סינדקט יאמגוצ'י-גומי, שבסיסו **בקובה**, לסייע לתושבים מיד לאחר **הרעש**, תוך שהם מספקים להם מזון ומחסה. פעילות זו של היאקוזה זכתה בכל זאת לסיקור נרחב בכלי התקשורת, במיוחד על רקע התגובה האיטית של רשויות יפן לאירוע. לאחר **רעידת האדמה בסנדאי** הפעילו קבוצות היאקוזה את מערך הסיוע שלהם פעם נוספת. הקבוצות שלחו משאיות עמוסות במזון, שתייה, שמיכות ושאר פריטים חיוניים מאזורי **טוקיו** וקובה לאזורי האסון. הסיבה לסיוע שמגישים היאקוזה בעתות משבר לחברה המנדה אותם היא ערך הנינקיו [仁侠] בו מחזיק הארגון, המקדש נדיבות, צדק, רוח אבירית ועזרה לחלשים. ערך השואב את מהותו באופן ישיר מקוד ההתנהגות של 'הכבוד הסמוראי'.

וכל זה ? ללא כול התייחסות מוסרית או אחרת ל'חטא', כפי שמקובל להתייחס אליו אצלנו וכאשר כאמור, למושג 'כבוד' בהקשריו היפניים יש ערך עליון.

מה יהיה? מבט אל העתיד

ד"ר יאיר שרן ראש הקבוצה לתובנת העתיד

הפעם על: הצצה למוזיאון העתיד בדובאי

בדובאי נפתח לפני שנה מוזיאון חדש "מוזיאון העתיד". מתבקש שאת פינתנו זו נקדיש הפעם למוסד חדש זה. זאת בעקבות ביקור שערכתי שם לאחרונה ולהלן סיכום מראה עיני במקום.

כמו כל פרויקט אחר בדובאי גם המוזיאון הזה זכה למבנה עתידיני המאכלס בתוכו את כל המוצגים שנבחרו על מנת להמחיש למבקר חיים בעתיד. תצוגה מרשימה ומושקעת שממחישה לצופה חלק מהאתגרים הצפויים לאנושות בשנים הבאות כאשר שנת הייחוס היא 2071 כחמישים שנה מהיום.

אחד האתגרים המלהיבים הוא הצורך לספק לכדור הארץ אנרגיה נקיה. הפתרון שנבחר- הקמת תחנת כוח סולרית בחלל והקרנת האנרגיה המופקת לתחנה בכדור הארץ בקרינת מיקרוגל או לייזר ואז המרתה לחשמל. הצופה "משוגר" ווירטואלית אל תחנת חלל ממנה מפוקחת כל המערכת והיא צופה על שדה סולרי ענק קרוב לירח. תוך כך הצופה חווה את השיגור הרקטי על ידי אפקטים גלויים מרשימים. התחנה הסולארית מכילה מספר רב של תאים הקולטים את קרינת השמש ויכולים להמירה לחשמל ולקרינה המשוגרת לכדור הארץ. אחד היתרונות הגלומים בתחנה היא היכולת להפעילה במהלך כל היממה על ידי הכוונתה לכיוון השמש ובכך להגיע לנצילות מרבית. הצופה לומד על הטכנולוגיה העתידית הזו ותוך כדי כך לומד ואפילו מתנסה בטכנולוגיות חלל שונות כמו ביגוד, מכשור ועוד.

אתגר חשוב אחר הצפוי בעתיד הינו שיקום וריפוי כדור הארץ מכל הנזקים והחולאים שנגרמו לו על ידי ההתחממות הגלובלית ובעיות סביבתיות קשות אחרות. אחת התוצאות האפשריות היא העלמות מינים וסוגים של צמחים ובעלי חיים על פני הכדור. במוזיאון מוצגים פתרונות אפשריים כולל הקמת ספרית ענק של גנומים צמחיים כמו גם של בעלי חיים הקיימים על פני הכדור. בספריה כאן 2000 מבחנות בהם מאוחסנים מדגמים של מינים שעלולים להיכחד בעתיד.

קומה נוספת במוזיאון מוקדשת לטיפולים עתידיים בבני אדם הן לצורך שיקום גופני והן, ואולי בעיקר, לשיקום נפשי ורוחני. אורח החיים העתידי בסביבה עשירה ברובוטים ובינה מלאכותית, ואולי גם בתנאים של חוסר תעסוקה ופנאי מוגבר, מייצרים צרכים הולכים וגדלים במתן מענה לזמן הפנוי ולהפגת מתחים. קשת הטיפולים האלטרנטיביים הנפתחת ומודגמת בפני הצופה רחבה, ומעלה מחשבות והרהורים על החיים של בני אנוש בעתיד המתהווה.

עוד קומה מוקדשת, איך לא, להצגת כלים ואביזרים בחיי היום יום בעתיד החל במכונות, רובוטים שונים וכלים המסייעים לחיים בריאים. כך תמצאו שם צלחות אוכל חכמות המודדות כל שאפשר במזון הבא אל פיך ותתרענה לך על חריגות בדיאטה שנקבעה לך, על נוכחות חומרים מסוכנים וכדומה. האתגר הבריאותי תופס כאן מקום חשוב.

מבנה המוזיאון הוא כמובן מבנה "ירוק", חוסך אנרגיה ומספק לעצמו את כל צרכיו. תחנה סולארית הצמודה אליו מספקת את כל צרכי האנרגיה לתפעול הבניין, המים ממוחזרים, הפסולת ממוחזרת. שמירה על הסביבה היא המסר. המבנה תוכנן ונבנה תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות המשמשות כיום בתעשיית החלל, חומרים מתקדמים ממיטב הפיתוחים בתעשיית הבניה וכמובן עיצוב עתידיני וחריג. כמו כל פרויקט בדובאי כסף לא היווה בעיה והתוצאה מרתקת ומלהיבה בהתאם. מומלץ לכל מבקר באמירויות לבקר במוזיאון ולא להחמיץ

אותו. המקום עמוס מבקרים אמירותים ותיירים דבר שלכשעצמו מעיד על העניין הרב שהוא מעורר.

מוזיאון העתיד בדובאי

ביוגרפיה של רחוב- זאב אייזנר

צבי תדמור

משפחת אייזנר גרה ברחוב ויצמן 23. את הבת נעה הכרתי בבית ספר העממי בו למדתי ובמכבי צעיר. את זאב הייתי פוגש בעוברו ליד ביתנו ברחוב ויצמן. איש נמוך קומה, נמרץ, שנהג תוך כדי הליכתו המהירה לזמזם יצירות של מוסיקה קלאסית עם חיוך הנסוך על פניו.

זאב אייזנר נולד ב-1902 בברלין, גרמניה, למד משפטים באוניברסיטת ברלין ושלושה חודשים לפני סיום לימודיו ב-1933 התרחש אירוע ששינה באחת את חייו.

הפגנת פלוגות הסער בחזית בית המסחר היהודי נ. ישראל בברלין במרץ 1933. בשלטים "גרמנים התגוננו! אל תקנו מיהודים!"

אנשי "אס אה" במדיהם החומים, צבאו על חנותה של אימו, שהייתה בעלת חנות לסיגרים, ולא נתנו לעוברים ושבים להיכנס לחנות. אימו על האנשים כי כל מי שייכנס לחנות דמו בראשו. כך, התחילה הפעילות הבריזנית וההתעללות במשפחתם וביהודי גרמניה.

בצעירותו היה זאב חבר בתנועת הנוער היהודי בלאו-וייס Blau Weiss (כחול לבן) התנועה נוסדה ב-1912 וייעדה עצמה לבניהם ובנותיהם של משפחות מתבוללות, שהיו מעוניינים בתנועת נוער כללית. הערכים עליהם התנועה חינכה את חבריה היוו שילוב של טיולים בטבע עם מורשת תרבותית יהודית.

ב-1932 זאב נסע לארץ ישראל להשתתף במכביה הראשונה. הוא יצא כשחקן הוקיי בקבוצת הכוח ברלין והתחרה עם קבוצתו במכביה הראשונה. בעיתונות המקומית דיווחו כי קבוצתו ניצחה את נבחרת פולין 2:1. זאב שהיה ספורטאי מצטיין קיבל בביתו חינוך מוסיקלי וניגן על כינור.

לאחר עלייתו לארץ ישראל התגורר בתל אביב והתמנה כמזכירו של ד"ר ארתור רופין ושימש איש הקשר בינו לבין אליעזר וילקנסקי "ועזר" להם להסתדר האחד עם השני. כשרונותיו וידיעתו ארבע שפות על בורין: גרמנית, צרפתית, אנגלית ועברית תרמו להצלחתו. בטרם מלאה שנה לבואו זאב החל לעבוד כמינהלן בתחנת הניסיונות החקלאית ברחובות ויותר מאוחר עבר לעבוד בפקולטה לחקלאות. אחרי שסיים לימודי ספרנות בירושלים המשיך לעבוד כספרן במכון המחקר ע"ש וולקני בבית דגן עד צאתו לגמלאות בשנת 1970.

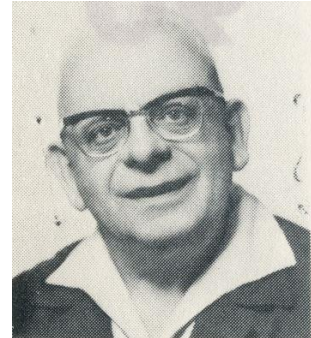
באוגוסט 1939 היה חבר בהתאחדות הארץ-ישראלית להוקיי וכאשר הוחלט לשלוח נבחרת ארץ-ישראלית לתחרויות העולמיות ב-1940 זאב נמנה עם חברי הוועדה שהוקמה בתל אביב כדי להכינה לתחרויות. באותה שנה הקים את קבוצת ההוקיי של מכבי יהודה ברחובות. ביזמתו, הוחלט לקיים ברחובות תחרויות בספורט הוקיי של גברים, נשים ובני נוער, בקנה מידה רחב. ואכן, 11 קבוצות הבטיחו את השתתפותן בספטמבר 1940 ברחובות. אהבתו של זאב לספורט נמשכה. הוא כיהן כחבר ועד באגודת מכבי רחובות והיה גזבר האגודה בהתנדבות במשך כעשרים שנה, עד 1970.

בשנות השלושים של המאה העשרים, זאב מימש את אהבתו הגדולה למוסיקה קלאסית והיא שהניעה אותו לפעול במהלך כמה עשרות שנים וללא ליאות. באותן שנים, הגיעו יהודים רבים שנמלטו מגרמניה הנאצית לארץ ("העלייה החמישית"). המוסיקה הקלאסית הייתה חלק בלתי נפרד מתרבותם. משפחות רבות מהן התיישבו ברחובות.

הרעיון לייסד "אגודה לחובבי מוסיקה" ברחובות צמח מהרצון להאזין ולהשמיע מוסיקה קאמרית. באותה תקופה, לא היו מכשירי רדיו בבתים ולא היה בהישג ידם של רוב התושבים לרכוש תקליטים. בתיה ויצחק הבר-שיים יזמו את הקמת האגודה לחובבי המוסיקה ברחובות. נמצא "משוגע לדבר" זאב

אייזנר שהיה הרוח החיה ומי שהניע את פעילותה מאז הקמה ב – 1938 (מצ"ב כתבה על פעילותה של האגודה). זאב לא עסק רק בדברים ה"חשובים", אלא הטריח את עצמו גם בעבודות הפשוטות, כמו לחלק בבתים את תוכניות הקונצרטים. הוא היה זה שיצר קשר עם מוסיקאים, קבע את תוכניות הקונצרטים ועוד.

זאב איש הציבור, היה מעורה בנעשה בחיי המושבה ולימים בעיר רחובות והיה חבר במפלגה הליברלית. הוא הצטרף "לרשימה העממית" בה היו חברים ח"כ יוסף ספיר וח"כ משה קול שקראו לציבור להתלכד סביב רשימה שמייצגת את התורה הליברלית הישראלית ואת כל שורות העם. בכנס של "אזור הדרום" שנערך ברחובות זאב נבחר למועצת הדרום של המפלגה ובאסיפת פעילי המפלגה בסניף רחובות נבחר להנהלה המקומית.

זאב אייזנר

מלכה (לבית ויסמן) ילידת 1911 עלתה לארץ מקובנה, ליטא. אחרי שסיימה את הסמינר למורים ברשת "תרבות" בוויילנה עלתה לארץ ישראל ב- 1928 וגרה בחיפה. בתחילת שנות ה-40 קיבלה הצעה (מבכור לוי המנהל האגדי) לבוא וללמד בבית הספר העממי ברחובות. ברחובות הכירה את זאב אייזנר וב- 1941 נישאו. מלכה מילאה משרת הוראה בבית הספר העממי ע"ש משה סמילנסקי ויותר מאוחר עברה ללמד בבית ספר שהוקם בשכונת חבצלת. שם עבדה עד יציאתה לגמלאות.

במהלך השנים זאב שידע את השפה הגרמנית על בוריה התנדב לעזור לניצולי שואה להכין את ניירותיהם כדי לתבוע את זכויותיהם מהשלטונות בגרמניה ועזר לסטודנטים למלא טופסי הרשמה בשפה הגרמנית שביקשו להמשיך בלימודיהם בגרמניה.

בשנת 1980 הוענק לזאב עיטור "יקיר רחובות" וכך כתבו: "איש רב פעלים, צנוע ונחבא אל הכלים. מקימה ומפעילה של אגודת חובבי המוסיקה ברחובות, אשר פעלה בעיר במשך 33 שנים ותרמה רבות להקניית ערכים מוסיקאליים לנוער הרחובותי ולתושבי העיר. פעיל בהתנדבות באגודת הספורט "מכבי" בעיר במשך עשרות שנים, וממשיך להגיש עד היום, בהסתר ובצנע, עזרה ותמיכה לכל נזקק".

זאב נפטר בשנת 1995. בני הזוג השאירו אחריהם בן ובת. נעה נחמני (1943) ויוחאי (1947).

ב- 2002 שמו זאב הונצח בקריאת רחוב על שמו בשכונת מקוב ברחובות בשל פועלו הרב למען הקהילה.

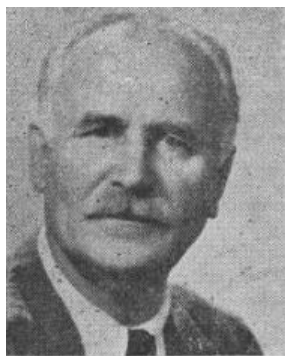
אגודת חובבי המוסיקה ברחובות (1938 – 1971)

צבי תדמור

האגודה לחובבי המוסיקה ברחובות החלה את פעילותה ביוזמתם של בתיה ויצחק הבר-שיים. מטרתה הייתה השמעת ששה קונצרטים למוסיקה קאמרית מדי שנה בשנה, הקניית הבנה של המוסיקה בקרב בני הנוער (בעיקר לתלמידי בתי הספר) ולהרמת קרנה של המוסיקה ברחובות.

הוקם ועד לאגודת חובבי המוסיקה וזאב אייזנר היה הרוח החיה לאורך שנותיה. לידו היו בוועד ד"ר קורט לוינסון, גב' מיכל לוי, מרדכי בכרך(גזבר העמותה), אברהם מולוידזון ויחיאל פלדי, שהקים תזמורת כלי מיתר ברחובות ב- 1937, ולימים הצטרפה עליזה אביסיאן מזכירת האגודה.

גרעין האגודה התכנס לראשונה בבית משפחת הבר-שיים ב-1 בינואר 1938 וערך שם את קונצרט הייסוד. הקונצרט הראשון לחברים המנויים שהתארגנו ברחובות התקיים כעבור חודש בו ניגנה הפסנתרנית נדיה אטינגון רייכרט (אשתו של פרופ' ישראל רייכרט ממכון וולקני). בקונצרט השני ניגנו

מוזיקאים עולים מהונגריה, חברי התזמורת הפילהרמונית. כעבור זמן נערך הקונצרט החמישי תחת כיפת השמיים בבית משפחת דונדיקוב, בגן של אסתר ומשה סמילנסקי.

עד אותו זמן לא נוגנו כלל יצירות של מוסיקה קאמרית ברחובות מלבד בנשפי מוסדות לעיתים נדירות. לא היה אז אולם מתאים להשמעת קונצרטים קאמריים. כאשר נבנה "בית האיכר" (ברחוב הרצל) ע"י ציבור האיכרים במושבה, האולם נמצא מתאים מבחינה אקוסטית בצד הרעש שהגיע מהרחוב הראשי והיעדר מבואה לבאים. המקום הפך להיות "משכן האמנות" של האגודה על 250 מקומותיו.

פרופ' יצחק הבר-שיים

עידוד רב ניתן להוגי הרעיון עם עלייתם של עולים רבים ב-1934-1935 ובעיקר אחרי הקמת "התזמורת הארץ ישראלית" (כיום, התזמורת

הפילהרמונית) שמייסדה היה ברוניסלב הוברמן כנר בעל שם עולמי שמשך כוחות של נגנים מעולים לארץ ורבים מהם השמיעו את הקונצרטים בפני חברי האגודה ומנוייה ברחובות. גם אמני ירושלים הופיעו לעיתים קרובות ברחובות ואמנים בודדים מחו"ל התארחו בה והנעימו לקהל את הערבים בנגינתם. הקונצרטים היוו חוויה אמנותית גדולה לקהל שוחרי המוסיקה ברחובות.

באותה תקופה, לא היו מכשירי רדיו בבתיים ולא היה בהישג ידם של רוב התושבים לרכוש תקליטים. האגודה ייסדה ספרייה מוסיקלית, רכשה ספרים אחדים יקרי ערך שהועמדו לרשות החברים חינם אין כסף.

בימי מלחמת העולם השנייה באו מאזינים רבים מצבאות מעצמות הברית שחנו בסביבה, ובימי שהותם ברחובות הגיעו לקונצרטים נשיא המדינה ד"ר חיים ויצמן ורעייתו, ידידתם, הגב' בלנש דוגדיל אחייניתו של הלורד בלפור שהייתה ציונית נלהבת, והקולונל פרדריק הרמן קיש שהיה חבר ההנהלה הציונית. נגני האגודה לקחו חלק בקונצרט חגיגי שנערך לכבוד ד"ר חיים ויצמן במלאות לו 70 שנה, ב-1944.

בסיום העונה התשיעית של "אגודת חובבי המוסיקה" ערכו מסיבה חגיגית בקפה וינרייב. נכחו 120 מתוך 150 חברי האגודה. ישב ראש זאב אייזנר, שמסר כי נערכו באותה שנה 6 קונצרטים ו-2 קונצרטים לנוער, וכי 1,800 מאזינים נכחו בקונצרטים שנערכו בבית האיכר. מר בכרך, גזבר האגודה, מסר דו"ח כספי ותיאור היתולי על חיי האגודה. ניגנו על הפסנתר הגב' והד"ר קורט לוינסון.

רביעייה מוסיקלית ציירה רות לוינסון

בחג העשור של האגודה, בפברואר 1947, החל "קול ישראל" לשדר קונצרטים ישירות "מבית האיכר", מקום האכסנייה של האגודה עד 1957. הנהלת רשות השידור שידרה בפעם הראשונה את הקונצרט המיוחד שהפיקה האגודה לרגל יום הולדתו ה-150 של פרנץ שוברט שהתקיים ב-2 בפברואר 1947 בבית האיכר ברחובות. מאז שהחלו השידורים ברדיו מאזינים רבים מלבד חברי

האגודה ברחובות וסביבתה נהנו מביצוע יצירות מובחרות של מוסיקה קאמרית.

החל מסוף 1957 הנהלת יד חיים ויצמן נענתה לבקשת האגודה והעמידה לרשותה את אולם "ויקס", שהיה חדש ורחב מידות. קהל גדול ורב בא ליהנות מהקונצרטים המיוחדים שנוגנו במקום על ידי מיטב אמנים ידועי שם, מבצעים ומלחינים.

בין האמנים היו משה לוסטיג, שהתפרסם כפסנתרן מוכשר, מנצח, מלחין ומעבד שליווה אמנים רבים, ניצח על המקהלה של שירות השידור הארץ-ישראלי והקים את האנסמבל לכלי נשיפה. אלכסנדר בוסקוביץ, שחיבר יצירות רבות ואף את השיר "דודו" למילותיו של חיים חפר שהיה אחד מהלהיטים הגדולים של מלחמת העצמאות. פרנק פלג, פסנתרן, מנצח, מלחין ומרצה ישראלי, אשר נודע כצ'מבליסט הראשון בארץ. סשה פרנס, הכנר הראשון של תזמורת "קול ישראל" ירושלים, והתזמורת הפילהרמונית, תלמה ילין צלנית מפורסמת (תלמידתו של גדול הצלנים פבלו קאזאלס) הכנרים,

הראשיים של התזמורת הפילהרמונית יוסף קמינסקי, צבי הפטל, עדן פרטוש, היוולן והמלחין, וסידיני סיל פסנתרן מוכשר מירושלים, ועוד רבים אחרים.

ב-1948 הורגש הצורך החיוני לרכוש פסנתר כנף ראוי למטרות שהאגודה הציבה לפניה, לאחר שזמן רב עמד לרשותם פסנתר כנף שהשאילו בנדיבות ליבם אן וד"ר אלברט נכט. הוחלט לערוך מגבית בין החברים למען קניית פסנתר. רובם תרמו בעין יפה ל"קרן הפסנתר" ובעזרתם האדיבה של מר רחביה אדיבי פיינשטיין ורעייתו הצליחו לקנות פסנתר כנף Tseinway & sons. העונה העשירית נפתחה בקונצרט שבוצע על ידי שני פסנתרים בפעם הראשונה ברחובות.

בית האיכר ברחובות

כל ההישגים של האגודה בעשור הראשון לפעילותה היו בלתי אפשריים בלי נאמנותם המתמדת של חבריה המנויים. האגודה נכנסה לעונה העשירית ברצון עז להגדיל את מספר חבריה, לשפר את תוכניותיה ולבצר את מעמדה בחיים התרבותיים של המושבה רחובות.

ב-1963 במלאת 25 שנה לפעילותה של האגודה ציין זאב אייזנר, כי ברצונם לשפר את התוכניות ולהגדיל את מספר המנויים, להרחיב את העתודה של בני הנוער, להקים למענם מועדון מוסיקלי

עם תקליטים כדי להגשים ייעודה החינוכי של האגודה. ראו בכך עזרה בגירוש השעמום והריקנות האוכלים כל חלקה טובה בבני הנוער. האגודה החליטה באותה שנה להעניק שלושה פרסים כספיים לעידוד תלמידים ברוכי כישרון תושבי העיר והוכרזה תחרות של אמנים צעירים.

השתתפו בתחרות 12 תלמידים ותלמידות ולקחו בה חלק חמישה שופטים בעלי שם וניסיון. בפרס הראשון 300 ל"י זכה אמנון גירון בן 12 (פסנתר) בפרס שני אבנר בירון בן 14 (חליל), לימים וכיום מנצח ומנהל מוזיקלי של "הקאמרט" הישראלית ירושלים, והפרס השלישי 200 ל"י התחלק בין עלי אבן ובין מיכל גיליס, שניהם בני 12. כל שאר המשתתפים קיבלו מתנות עידוד- ספר על מוזיקה ולציון מיוחד זכתה הילדה דפנה אורן. אירגן והינחה את האירוע זאב אייזנר שהמשיך להנהיג את האגודה ולהיות בה הרוח החיה.

במלאת 30 שנה לאגודה התקיים בבית העם ברחובות ערב שאלות ותשובות בשידור חי ב"קול ישראל". זאב אייזנר סיכם בפני הקהל הרב שנכח במקום את 30 שנות פעילותה של האגודה וסיפר כי נמנו כ-180 קונצרטים שנערכו עד חודש מאי 1969, נכחו בכל הקונצרטים 35,000 חובבי מוסיקה לרבות 1,000 תלמידים של הכיתות הגבוהות בבתי הספר היסודיים והתיכון ברחובות. זאב ציין, כי במהלך כל השנים השכילה האגודה לשאת את עצמה ואינה נתמכת על ידי אחרים וכי קיימה שלושה אירועים מיוחדים הראויים לציון: שתי חגיגות מוצרט במלאת 150 שנה למותו ב-1941, יום הולדתו ה-200 בשנת 1956, וחגיגת שוברט במלאת 150 שנה להולדתו ב-1947.

במהלך השנים התזמורת ניגנה מוסיקה קאמרית במגוון הרכבים ביניהם: שלישיות, רביעיות וחמישיות. בשנת 1970 במלאת 200 שנה להולדתו של לודוויג ואן בטהובן השמיעה התזמורת את כל הרביעיות שכתב. פעולות האגודה וביקורות על הקונצרטים שהפיקה נסקרו בהרחבה, ברוח אוהדת ונלהבת, בעיתונות הכתובה. רבות הכתבות שנשאו את הכותרת: "המשוגע למוסיקה", "המשוגע לדבר נגינה הלא הוא זאב אייזנר הספרן ממכון וולקני". במהלך השנים הצטרפו לתזמורת בני דור שני של אמנים-נגנים ואף בני נוער מהדור השלישי.

בתחילה 1971 מסיבות שהזמן גרמן התפרקה האגודה. פג רצונם של רבים להתחייב בפתיחת העונה להשתתף בקביעות במספר קונצרטים שקבעה האגודה.

היה הייתה עברית

רות קלי

ילד צועני שאל את אימו: 'אמא, כמה זה 8 ועוד 5?' ענתה לו: 'אתה קונה או מוכר?' משמעותן של מילים רבות משתנה בהתאם להקשרן. לדוגמה – המילה 'רזה'. אחד האידיאלים של העולם המודרני הוא להיות רזים / רזות. כי שמן זה כבד / לא בריא / לא יפה. אבל ידוע לנו שבתקופות אחרות, בתרבויות אחרות 'בריאות בשר' היו מבוקשות יותר, בין אם אלה נשים, או הפרות בחלום שפרעה חלם ויוסף אבינו פתר. גם במחזה 'יוליוס קיסר' של וויליאם שייקספיר, כשהקיסר חושד שנרקם קשר נגדו, הוא אומר:

"Let me have men about me men that are fat.

Yond Cassius has a lean and hungry look.

Such men are dangerous."

בתרגום חופשי: "הבו לי סביבי אנשים שמנים.

לְקָסְיוֹס שֶׁם יֵשׁ מְרָאָה רְזָה וְרֵעֵב

אנשים כאלה מסוכנים."

יש מילים שהקשרן בד"כ שלילי, לדוגמה: פָּאָב. ובכל זאת שרים: "כמה מתוק ומריר הכאב, רק בגללו אני רוצה להתאהב..."

מותו של קיסר וינצ'נזו קאמוציני/ ויקיפדיה

יש מילים שהקשרן תמיד חיובי. לדוגמה: 'יצירה'. בין אם מדברים על יצירה אמנותית, מוזיקלית, ובין אם על יצירת אדם הראשון, או חוג יצירה של ילדים. גם המילה: 'התגבר' תמיד בקונטציה חיובית. התגברו על הפחד, התגברה על המחלה. גם 'חישול', ועוד הרבה.

לעומתן יש מילים שתמיד מקדימות דבר שלילי. לדוגמה: 'לְשָׁרֵשׁ' = להיפטר, להוציא עם השורש. משרשים הרגלים רעים, משרשים דעות קדומות.

שתי מילים שמהוות מעין אזהרה מפני דבר רע שעלול לקרות: 'פֶּן' = כדי שלא, לבלתי. 'עֵטִי מסכה פֶּן תִּדְבְּקִי בְּקוֹרוֹנָה.' ו'שָׂמָא' להבעת אפשרות או חשש. "אל תאמר לכשאֶפְנֶה אֶשְׁנֶה, שמא לא תיפנה."

מילים אחדות שראוי להבהיר בעברית הן: 'עֵטִי', *'בגלל', 'מְחַמֵּת' ו'איתרע המזל'. כולן בעלות הקשר שלילי כאזהרה או כתוצאה. 'בעטיה של ההסתה פרצו מהומות.' 'בגללו אחרנו.' 'מחמת הכפור התפוצץ צינור המים.' 'איתרע מזלו וירד גשם חזק ביום חתונתו.' בטעות משתמשים בהן לפעמים גם לחיוב. המילים המתאימות לחיוב: 'בזכותו', ו'התמזל מזלו' או פשוט: 'למזלו'.

*עֵטִי = פיתוי, עצה (בעיקר רעה). בעטיו = בגללו, באשמתו.

לראות, להביט, להתבונן

צילם יוסי רזי

בכניסה למרכז בן גוריון, ראשון לציון, פברואר 2023

נתראה בעלון הבא

תם ולא נשלם